

INKLYUZIV VA KORREKSION TA'LIMDA QO'LLANUVCHI INTERFAOL METODLAR

Sidikova Zulfiya Murodjon qizi

Farg'ona davlat universiteti, boshlang'ich ta'lim kafedrasi o'qituvchisi,

Ismoilova Mohlaroyim, Saydaliyeva Nigora,

Xudoyberdiyeva Nozigul

Farg'ona davlat universiteti, boshlang'ich ta'lim yo'nalishi,

2-bosqich talabalari.

Annotatsiya: Ushbu maqolada inklyuziv va korreksion ta'limning ahamiyati, ularning zamonaviy ta'lim tizimidagi roli hamda interfaol metodlarning bu yo'nalishlarda qo'llanishi yoritilgan. Inklyuziv ta'lim har bir o'quvchining individual ehtiyojlariga moslashgan holda, ularga teng imkoniyatlar yaratishni maqsad qilgan. Korreksion ta'lim esa o'ziga xos ehtiyojlarga ega o'quvchilarning jismoniy va psixologik rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu maqola guruhda ishlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish, rol o'ynash, interaktiv texnologiyalardan foydalanish kabi metodlarning ijtimoiy va ta'limiy jarayonlardagi afzalliklari haqida batafsil ma'lumot beradi. Interfaol metodlar yordamida o'quvchilar nafaqat bilim olish, balki ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish, tanqidiy fikrlashni shakllantirish va o'zaro hamkorlikni mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Kalit so'zlar: Inklyuziv ta'lim, korreksion ta'lim, interfaol metodlar, jamoaviy ish, muammoli vaziyat, rol o'ynash, interfaol texnologiyalar, ijtimoiy ko'nikmalar, tanqidiy fikrlash, moslashuvchan ta'lim.

Bugungi kunda ta'lim tizimida inklyuziv va korreksion ta'limning ahamiyati oshib bormoqda. Inklyuziv ta'lim, har bir o'quvchining individual ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim berishni nazarda tutadi. Bu ta'lim modelida, maxsus ehtiyojlarga ega bo'lgan bolalar ham umumiy ta'lim muassasalarida o'qishadi va ular uchun moslashtirilgan metodlar qo'llaniladi. Korreksion ta'lim esa, jismoniy yoki psixologik rivojlanishda kechikishlarga ega bolalarga, shuningdek, o'ziga xos ehtiyojlarni talab qiluvchi o'quvchilarga maxsus yondashuvlarni taqdim etadi. Inklyuziv va korreksion ta'limda interfaol metodlar qo'llash o'quvchilarning faolligini oshiradi, bilim olish jarayonini yanada samarali qiladi.

Inklyuziv ta'limning asosiy maqsadi – har bir o'quvchiga teng imkoniyat yaratish, ularni jamiyatda o'z o'rnini topishga yordam berishdir. Buning uchun o'quv dasturlari, metodlari va materiallari har bir o'quvchining imkoniyatlariga moslashtiriladi. Korreksion ta'lim esa, o'quvchining individual ehtiyojlarini inobatga

olgan holda, ularning o'z salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishga yordam beradi. Inklyuziv va korreksion ta'limda qo'llanadigan metodlar nafaqat ta'lim jarayonini osonlashtiradi, balki o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Bu metodlar, o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini, muammolarni yechish qobiliyatini va muloqotga tayyorligini rivojlantirishga yordam beradi.

Interfaol metodlar – bu o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydigan, o'rganish jarayonini jonlantiradigan ta'lim usullaridir. O'quvchilarning faolligini oshirish, o'zaro fikr almashish va muammolarni birgalikda hal qilish orqali bilim olish jarayonini yanada samarali qilish mumkin. Interfaol metodlar, o'quvchilarga o'rganilayotgan materialni yaxshiroq anglashga yordam beradi, ularning tasavvurini kengaytiradi va ta'limda qiziqishni kuchaytiradi.

Inklyuziv va korreksion ta'limda interfaol metodlar qo'llanishi, o'quvchilarning turli ehtiyojlarini inobatga olgan holda, ular o'rtasidagi tenglikni ta'minlash va ta'lim jarayoniga faol jalb etish imkonini beradi. Bu metodlar yordamida o'quvchilar, nafaqat bilim, balki o'zaro hamkorlik, empatiya, ijtimoiy ko'nikmalarni ham rivojlantiradilar.

Inklyuziv va Korreksion Ta'limda Interfaol Metodlar

1. Guruhda ishlash

Interfaol metodlardan biri – o'quvchilarni guruhlariga bo'lib ishlashdir. Bu metod orqali o'quvchilar bir-birlari bilan fikr almashishadi, masalalarni birgalikda hal qilishadi. Guruhlarda ishlash o'quvchilarning jamoaviy fikrlash, yordam berish va hamkorlik qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Inklyuziv va korreksion ta'limda guruhlariga bo'lish orqali o'quvchilarga moslashuvchan va individual yordam ko'rsatiladi.

2. Muammoli vaziyatlarni hal qilish

Muammoli vaziyatlar yaratish, o'quvchilarning kreativ fikrlashini rag'batlantiradi. Bu usulda o'quvchilar real hayotdagi muammolarni hal qilishga harakat qilishadi. Bu metod, o'quvchilarning mantiqiy fikrlash va muammolarni yechish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Inklyuziv ta'limda bu metod maxsus ehtiyojlarga ega bo'lgan o'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodkorlik qobiliyatlarini oshiradi.

3. Rol o'ynash (Drama va simulyatsiyalar)

Rol o'ynash va simulyatsiyalar o'quvchilarga turli ijtimoiy vaziyatlarni sinab ko'rish imkoniyatini beradi. Bu metod o'quvchilarning empatiya hissini kuchaytiradi, boshqalarning nuqtai nazarini tushunishga yordam beradi va ijodkorlikni rivojlantiradi. Inklyuziv ta'limda rol o'ynash, o'quvchilarga o'zlarining hissiy holatlarini ifodalash, va o'zini tushunish imkoniyatini beradi.

4. Interfaol texnologiyalar va onlayn platformalar

Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilarga interaktiv ta'lim resurslari

taqdim etiladi. Kompyuter dasturlari, mobil ilovalar va onlayn platformalar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini oshirishlari mumkin. Bu metod maxsus ehtiyojlarga ega o'quvchilar uchun individual yondashuvni ta'minlaydi va ta'lim jarayonini qiziqarli hamda samarali qiladi.

5. **Diskussiya va fikr almashish**

O'quvchilarni biror mavzuda fikr almashishga undash, ularning muloqot qilish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu metod, o'quvchilarning o'rganilgan materialni chuqurroq anglashlariga yordam beradi va o'quvchilarning o'zaro munosabatlarini yaxshilaydi.

6. **Kreativ yondashuvlar.** O'quvchilarga ijodiy topshiriqlar berish orqali, ularning tasavvurini rivojlantirish mumkin. Masalan, grafik materiallar yaratish, hikoya yozish yoki musiqiy asarlarni yaratish kabi ijodiy faoliyatlar orqali o'quvchilar o'zining ichki dunyosini ifodalash imkoniyatini topadilar.

Inklyuziv va korreksion ta'limda interfaol metodlar o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi, bilim olish jarayonini jonlantiradi va o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashadi. Bu metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish, va o'zaro hamkorlik qilishda katta ahamiyatga ega. Inklyuziv va korreksion ta'limda interfaol metodlarni keng qo'llash, nafaqat o'quvchilarning bilim olish jarayonini yaxshilash, balki ularning hayotiy ko'nikmalarini oshirishga ham yordam beradi. Shuning uchun, bu metodlarni ta'lim tizimida keng qo'llash, har bir o'quvchiga o'z imkoniyatlarini amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi.